

ИЗВЈЕШТАЈ О РЕАЛИЗАЦИЈИ СЕМИНАРА „ИЗУЧАВАЊЕ О ХОЛОКАУСТУ“

Семинар о поучавању Холокауста је реализован у меморијално-образовном комплексу Јад Вашем (*Yad Vashem, The International School for Holocaust Studies*) у Јерусалиму, Израел, од 23-31.07.2017. године. Семинар је организован за наставнике средњих школа из Републике Српске и Републике Србије. Министарство просвјете и културе Републике Српске је сносило трошкове а Републички педагошки завод је организовао избор и припрему чланова групе која је похађала семинар. На семинару је учествовала група од 30 образовних радника, 18 из Републике Србије и 12 из Републике Српске. Групу из Републике Српске су чинили представник Министарства просвјете и културе, инспектор-просвјетни савјетник Републичког педагошког завода, професор Филозофског факултета Универзитета у Бањалуци, представник Центра за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих Владе Републике Српске и професори историје и српског језика и књижевности из средњих школа са подручја Републике Српске.

Циљ семинара

Циљ семинара је био обучити наставнике из Републике Српске како реализовати садржаје о Холокаусту. У основи педагошког приступа Центра је принцип да о Холокаусту не треба поучавати ученике у оквиру теоријских предавања у којима ће бити много историјских или статистичких чињеница и података. Нови приступи овој теми би били иновативан наступ наставника, документарни извори и развијање критичког мишљења, напуштање предрасуда о идентитету другог и другачијег, поштовање универзалних принципа хуманости.

Реализација семинара

Семинар је реализован у складу са Програмом семинара а његова реализација се може посматрати у оквиру неколико сегмената:

- сегмент теоријског приступа реализацији: полазници су имали прилике да сазнају и уче од стручних предавача Центра, кроз њихова предавања и презентације, о релевантним темама везаним за питања Холокауста;
 - сегмент дидактичко-методичког приступа реализацији: кроз низ радионица које су реализовали представници Центра полазници су користећи одговарајуће аудио-визуелне, текстуалне и друге материјале имали прилику да виде у пракси примјењене разне приступе, методе и могућности које пружају разноврсни материјали и задаци;
- Едукативни принципи Центра: примјена различитих приступа поучавању холокауста, нагласак је на интердисциплинарном (поучавање кроз више предмета, историја, матерњи језик, музичко, ликовно, страни језици, итд) и мулти-перспективни приступ (сагледавање неког питања из више углова, разматрање гледишта и ставова више страна); Прелаз од поучавања путем статистичких података на поучавање путем личних (персоналних) прича; Прецизност (пажљиво бирање ријечи) приликом поучавања о холокаусту; Избјегавање приказивања Јевреја само кроз призму холокауста.

- сегмент свједочења преживјелих: веома емотиван и аутентичан дио семинара. Полазници су упознали Шилу Алтер, Македонку из Штипа, која је испричала своју животну причу, дјетињство и одрастање током холокауста;
- сегмент упознавања са меморијалним центром Јад Вашем: уз стручне и веома професионалне водиче Центра, полазници су имали прилику да се упознају са јединственим простором овог меморијала. Тако су посјећени Музеј Јад Вашема, Алеја праведника, Дворана сјећања, Долина заједница, Дјечји меморијал, Дворана имена, итд;
- сегмент упознавања са историјским и археолошким знаменитостима околине и средине у којима се налази Центар како би полазници упознали начин живота, обичаје, важне споменике и стекли слику о људима и држави у којој су боравили и домаћинима семинара. Тако су домаћини организовали и уприличили посјету полазника синагоги и присуство обиљежавању шабата; једнодневан излет ван Јерусалима којом приликом су посјећени Назарет, Капернаум, Табха, ријека Јордан; обилазак Старог града Јерусалима и знаменитим грађевинама од историјског и вјерског значаја, посјету Музеју државе Израел.

У току реализације семинара, групу је, 28.07.2017. године, посјетила Амбасадор БиХ у Израелу, госпођа Јелена Рајаковић. Током посјете вођен је разговор о животу и обичајима Јевреја у Израелу као и самој држави, образовању, привреди и другим релевантним темама.

Сваки радни дан семинара је представљао нову фазу у изучавању холокауста: Јудаизам и предратни живот Јевреја, Стереотипи и предрасуде, Антисемитизам, Оснивање гета, Коначно рјешење, Историја холокауста на Балкану, Живот послје холокауста, Наслијеђе холокауста.

Преглед реализације семинара по данима

Дан путовања

(23.07.17.год) чланови групе су путовали из градова у којима живе до Београда. У београдском аеродрому су се састале обје групе, из Републике Србије и Републике Српске након чега је путовање насатвљено према крајњој дестинацији. Први лет је био на релацији Београд-Истанбул а потом Истанбул-Тел Авив. На израелском аеродрому, Бен Гурион, групу је сачекао представник Центра и организовао превоз групе до Јерусалима. Након једночасовне вожње, група је стигла у хотел; услиједио је одмор и припрема за први дан семинара.

Први радни дан

(24.07.17.год) Дан је започео званичним отварањем семинара током којег су се полазницима семинара обратили Ришел Бад Каплан, директор Одсјека за Европу Међународне школе за студије о Холокаусту Јад Вашем и Естер Рахов, шеф Одсјека за централну Европу и Балкан. Естер Рахов је представила програм семинара и упознала полазнике међународне школе са Меморијалним центром Јад Вашем. Потом је присутне Даниел Розенга, званичник Јад Вашема поријеклом из Холандије, повео у обилазак Центра. У наредној активности је услиједило међусобно упознавање са колегама из Републике Србије и сликање. Радионице о Јад Вашему и историјском и методолошком уводу у историју холокауста је реализовала

Естер Рахов и презентацијом о историји и образовању о холокаусту у Републици Србији коју је реализовала Биљана Стојановић, Министарство просвјете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

Други радни дан

(25.07.2017.год) Други дан је почео радионицом „Јеврејска улица“, у којој је Јифтах Меири из Јад Вашема, методолошки показала како говорити о холокаусту приказом свакодневног живота људи, дјеце и становника једне улице чији су становници били Јевреји у Њемачкој у предратном периоду. Овим се жељело показати да су Јевреји били укључени у токове културе и економије Њемачке али и у друштвени живот. Изгледало је да су се испунили услови у којима су народи били спремни да прихвате Јевреје као равноправне суграђане. Наредна активност је била презентација „Образовни концепт Међународне школе за изучавање о холокаусту: Сјећање и образовање у Јад Вашему“, коју је реализовала Јаел Егелстеин, Јад Вашем, која је била посвећена томе како се кроз сјећања ученицима, узраста од 15 година, могу на адекватан методолошки начин представити теме о холокаусту. Радионицу „Настава о антисемитизму и нацистичкој идеологији“ је представила Др Хава Барух, Јад Вашем а говорила је о расној теорији и нацистичкој политици. Други дио дана је био посвећен посјети Музеју Израела са нагласком на аспект јеврејске културе.

Трећи радни дан

(26.07.2017.год) Први дио дана је био посвећен посјети Историјском музеју Јад Вашема кроз који је полазнике пратила Естер Рахов уз стручна објашњења, коментаре, описе и дискусију. Музеј је изузетан примјер савремене музеологије са својих девет галерија које хронолошки и тематски приказују судбину Јевреја под влашћу нациста. Посјета је реализована и Холу имена и Дјечији музеј Јад Вашема. Поподневни дио рада је започео презентацијом Др Данијела Узиела о „Историјска перцепција «коначног рјешења»“. Након презентације услиједила је радионица «Поучавање о извршиоцима: Студија случаја депортације Њемачких Јевреја у Ригу» коју је водила Др Ноа Мкаитон, Јад Вашем.

Четврти радни дан

(27.07.2017.год) овај дан је био посвећен историји Холокауста на Балкану. Прва радионица је била „Праведници међу народима“, а материјал се односио на причу о једној албанској породици која је спасила Јевреје. Радионицу је реализовала Естер Рахов, Јад Вашем. Услиједило је предавање „Историја Јевреја на Балкану“ Др Ангела Чорапчиева, Јад Вашем, током којег су учесници упознати са доласком Јевреја на просторе данашње Републике Србије и БиХ. («Јеврејске заједнице на Балкану су биле мале све до 15. вијека, када су Јевреји бјежећи од шпанске и португалске инквизиције нашли уточиште на територији некадашњег Османског царства, у шта се укључује Србија и БиХ-Република Српска. Јеврејске заједнице на Балкану су биле просперитетне све до Другог свјетског рата када су у Србији биле готово уништене у холокаусту. Говорило се и о познатим Јеврејима из Србије и БиХ-Републике Српске»). Рад је настављен радионицом «Повратак у живот: Из кампа ДП у Европи до новог почетка», Мириам Моуриц, Јад Вашем, током које су полазници упознати како су се преживјели Јевреји интегрисали у друштво после 1945. године. На крају радног

дана полазници су упознали Шилу Алтер, преживјелом Јеврејком из Штипа, Македонија, која је полазницима испричала своју животну причу и страдања кроз која је прошла.

Пети радни дан

(28.07.2017.год) Дан је почео радионицом „Рад са филмовима свједочења“ а полазницима су приказани филмови: 1. Филм "May youg memory be love", прича Овадије Баруха из Солуна, Јад Вашем и 2. Филм "Матилда Калеф - три обећања", прича о породици Калеф из Београда, Центропа, Јеврејски музеј Београд, Беит Хатфутсот (Тел Авив). У поподневним часовима за полазнике је организован обилазак Старог града Јерусалима под стручним вођством туристичког водича, Ноама Јатзива. Дан је завршен присуством полазника свечаној прослави Шабата у једној од јерусалимских синагога, која је допринијела бољем разумијевању културе, обичаја и идентитета јеврејског народа.

Шести радни дан

(29.07.2017.год) Субота је нерадни дан у Израелу. Овај дан су полазници провели у дугом обиласку сјеверног Израела, града Назарета, ријеке Јордан, Галилејског језера, Петрове куће, Капернаума, Табха – Цркве умножавања и других знаменитих библијских и историјских мјеста.

Седми радни дан

(30.07.2017.год) дан је био посвећен теми поучавања ученика млађег узраста о холокаусту. Прво предавање је било „Едукативни концепт Јад Вашема, биографски приступ приликом првог сусрета са темом Шоа“, Естер Рахов, Јад Вашем. Потом су реализоване двије радионице о педагошкој филозофији Јад Вашема. Затим је услиједио сусрет са Саром Пећанац, директорицом Архива у Јад Вашему. На крају радног дана, услиједило је затварање семинара и додјела сертификата Међународне школе за изучавање Холокауста о завршеном семинару, за наставнике из Републике Србије и Републике Српске.

Осми радни дан

(31.07.2017.год) ово је био дан повратка кући. Овај завршни дан учешћа у Међународној школи за проучавање Холокауста је био и дан потписивања Меморандума о разумијевању између представника државе Израела и Републике Србије, чијој су церемонији присуствовали, поред државних представника и званичника Јад Вашема, и полазници овогодишњег семинара о Холокаусту. Након церемоније и поздравних ријечи, полазници су аутобусом отпутовали за Тел Авив, одакле су са аеродрома Бен Гурион, имали лет за Истанбул а затим из Истанбула за Београд. На београдском аеродрому „Никола Тесла“, полазници су се поздравили са колегама из Републике Србије и међусобно, те отпутовали својим домовима.

Слободно вријеме

Поред организованих обилазака, уз стручне званичнике Центра и водиче (Музеј Израела, Музеј Јад Вашема, обилазак Старог града, једнодневни излет у Назарет, Табху,

Капернаум, ријеку Јордан), полазници су у поподневним сатима, након радног дијела семинара, посјећивали и обилазили разна историјска и знаменита мјеста и објекте у Јерусалиму. Тако су посјећени Црква Христовог гроба, Западни зид, Маслинова гора, црква Св. Михаила и Гаврила, итд.

Завршни коментари и закључци

Након реализованог семинара, свим полазницима су додијељени сертификати о успјешно завршеном семинару. Семинар је завршен евалуацијом и изношењем личних утисака о семинару. Полазници из Републике Српске су изразили своје задовољство што им је пружена прилика да похађају овај семинар. Наставници су имали прилику да развију и унаприједи своје компетенције новим приступима, методима и идејама како да побољшају квалитет наставног процеса. Закључак је да позитивна искуства и научено треба примјенити у разним видовима наставног процеса, у складу са важећим наставним програмима. Теми холокауста треба посветити дужну пажњу и образовати ученике у том правцу да знају шта је антисемитизам, предрасуда и стереотип и како им се одупрети и да схвате да различитост нема само негативне него и позитивне стране, али и искуствима, свједочењима и страдањима српског народа са подручја Републике Српске током претходних ратова. Треба радити на истраживању и прикупљању аутентичног материјала, свједочења, слика и друге документације као свједочанства искустава кроз које су пролазили наши људи.

Списак чланова групе

1. Славица Купрешанин, Министарство просвјете и културе Републике Српске, Бањалука
2. Горан Латинковић, Филозофски факултет Универзитета Бањалука
3. Предраг Лозо, Републички центар за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих Владе Републике Српске, Бањалука
4. Миљана Алексић, ЦСШ „Иво Андрић“, Прњавор
5. Сретенка Ђукић, Угоститељска и туристичка школа, Добој
6. Рајка Голијанин, Средњошколски центар, Фоча
7. Весна Андрић, Гимназија „Јован Дучић“ Требиње
8. Александар Ђурашиновић, Угоститељско-туристичко-трговинска школа, Бањалука
9. Александар Кулашевић, СШЦ „Милутин Миланковић“, Милићи
10. Душко Чичић, СШЦ „Јован Дучић“, Кнежево
11. Драгиша Илисић, Пољопривредна школа, Бањалука
12. Татјана Богдановић, Републички педагошки завод Републике Српске, Бањалука

Слика

Бањалука, 2017. године

Подносилац извјештаја:

Татјана Богдановић,
инспектор-просвјетни савјетник
за енглески језик